

TORCH ENFEKSİYONLARI VE AVIDİTE

written by Dr. Aydoğan Lermi

KONGENİTAL ENFEKSİYONLAR

Transplacenter (TORCHsv) O=other enfeksiyon etkenleri ilk trimester de plasentadan geçip fetusa zarar verebilen enfeksiyonlardır. Bu enfeksiyon etkenlerine kısaca TORCH gurubu denir. İlk trimester de TORCH gurubu enfeksiyonlar organogenezisi ve fetusun gelişimini ciddi şekilde bozduklarından ilk trimester içinde bakılmaları sonuca göre gebeliğin devamına karar verilmesi gerekir.

- Toksoplazma
- Kızamıkçık (rubella)
- CMV
- HSV tip II
- Ayrıca (Other) Treponema (sy), Listeria, HBV

bu enfeksiyonların varlıkları antikor testleri ile ortaya konur, IgM tipi antikorlar yeni, akut enfeksiyonun kanıtıdır, IgG antikorlar geçirilmiş hastalıkları gösterir. Sadece IgM bakılarak akut enfeksiyon söylenemez, IgG nin yeni olup olmadığına da bakmak gerekir bu amaçla avidite testleri yapılır.

AVIDİTE TESTİ NEDİR ?

Serolojik viral enfeksiyon tespiti IgM (ELİSA - İFA), IgG artışı ile bakılır, antikor sayısı yüksekse avidite testi yapılır. Avidite testi yüksek antikorun (yani enfeksiyonun) yeni mi yoksa eskiden gelen bir yükseklik mi olduğunu gösterir. IgG antikorun yüksek avidite düşük ise bu antikor yeni geliyor bu enfeksiyon yeni gebe için tehlikelidir denir. Avidite yüksek ise bu antikorlar eski, antikorlar yeni gelişmemiş, bu enfeksiyon eski bir enfeksiyon denir.

Avidite: antijen ile antikor arasındaki bağlanma kuvvetini gösterir, yeni yapılan antikorlarda daha zayıf ve düşüktür, eski antikorlarda yüksektir. Serolojik testler her zaman akut ve kronik enfeksiyon ayırımında yardımcı olamaz, sadece IgM antikorlarının bakılması akut enfeksiyon tespitinde yeterli değildir. Uzun süreli IgM cevapları, zayıf veya gecikmiş IgM cevapları, poliklonal stimülasyon sonucu gelişen non-spesifik IgM antikorları akut dönemde yanıltıcı olurlar ve yanlış değerlendirmelere neden olurlar. IgG avidite testleri özellikle zayıf IgM pozitifliği, yada IgM normal iken Yüksek IgG varlığı durumlarında akut enfeksiyon göstergesi olarak çok aydınlatıcı olur. Akut dönem enfeksiyonlarda gelişen antikorlarda her zaman avidite düşük olur. hastalık akut safayı geçtikten sonra yapılan antikorlar daha güçlü bağlanır aviditeleri yüksek olur. Sonuç olarak IgM yardımcı olmadığı antikor yüksekliklerinde yüksek aviditeli IgG lerin saptanması enfeksiyonun yeni olmadığına, düşük aviditeli IgG lerin varlığı enfeksiyonun yeni akut olduğuna gebelik için tehlikeli olduğuna işaret eder.

- Düşük avidite : yeni antikor: akut enfeksiyon: fetus için tehlikeli.
- Yüksek avidite: eski antikor: eski= geçirilmiş enfeksiyon : akut değil: gebelik için riskli görünmüyor.

TOKSOPLAZMA IgG AVİDİTE

- Toksoplazma yüksek avidite geçirilmiş, eski enfeksiyon, gebelik için risk yok, 3 aydan önce geçirilmiş anlamına gelir.
- Toksoplazma IgG düşük avidite akut enfeksiyon, fetal enfeksiyon, tehlike varlığını gösterir

RUBELLA IgG AVİDİTE

- Rubella IgG yüksek-avidite 6 haftadan daha önce geçirilmiş enfeksiyonu gösterir.
- Rubella IgG düşük avidite akut enfeksiyonu gösterir.
- Rubella antikorları IgG, IgM ve IgA döküntüler ortaya çıktıktan 3 gün sonra tespit edilmeye başlanır.

CMV AVİDİTE

- CMV enfeksiyonlarında IgM antikorları akut enfeksiyonun tek göstergesi değildir.
- EBV enfeksiyonlarında yalancı CMV IgM antikorları görülebilir.
- CMV enfektek başına akut enfeksiyonu göstermez.
- Akut CMV enfeksiyonlarında fetal hasar annedeki PRİMER CMV enfeksiyonundan kaynaklanır.
- Annedeki primer enfeksiyonu, rekküran/ persistan CMV enfeksiyonundan ayırmak gerekir.
- Bu amaçla CMV IgG AVİDİTE en önemli testtir ve yüksek avidite 3 aydan önceki CMV enfeksiyonunu gösterir.

GRAVES HASTALIĞI

written by Dr. Aydoğan Lermi

Graves hastalığı otoimmün hastalıktır, yani vücudun kendi dokusuna karşı oluşan antikorlar nedeniyle ortaya çıkar.

COOMBS TESTİ

written by Dr. Aydoğan Lermi

Coombs testi eritrositlere bağlanarak öldüren ve kansızlığa yol açan antikorların varlığını gösteren testtir.

ANTI MİTOKONDRIAL ANTİKOR

written by Dr. Aydoğan Lermi

Hücrelerin bir parçası olan mitokondri kısmına karşı gelişen antikordur. Mitokondri hücrelerin enerji üreten kısmıdır ve önemli bir parçasıdır. Vücudun kendi dokularına karşı savaş açtığı hastalıklara otoimmün hastalıklar denir. Anti mitokondrial antikor otoimmün hastalıkların araştırılmasında kullanılan bir laboratuvar testidir.

SÖZLÜK

written by Dr. Aydoğan Lermi

HEPATİT SÖZLÜĞÜ

Adefovir dipivoxil (Hepsera): Hepatit B tedavisinde kullanılan ağızdan alınan virüs öldürücü (anti viral) ilaç. Nükleosid analogu da denir. Virüsün çoğalmasını durdurur. Kronik Hepatit B tedavisinde kullanılır.

Akut Hepatit: Yeni gelişen karaciğer iltihabıdır. Birçok sebebe bağlı olabilir. En sık sebebi hepatit virüsleridir.

Albümin: Karaciğerde yapılan bir proteindir. Vücudun ana proteinlerinden birisidir ve damar içindeki sıvının yerinde durmasını sağlar. Karaciğer hastalıklarında albümin yapımı bozulur ve kandaki seviyesi düşer, damar içindeki sıvı dışarı çıkar ve ödem, karın şişmesi ortaya çıkar. Karaciğer yetmezliklerinde albümin düşmesine bağlı olarak karın içinde büyük miktarda sıvı birikebilir bu duruma asit denir.

Alfa-feto protein (AFP): karaciğer kanseri ve hamilelikte ortaya çıkan bir proteindir. Kanda Alfa Feto protein arışı karaciğer kanserinin habercisidir. Kronik hepatit hastalarında AFP değerine sık aralıklarla bakılmalıdır.

Antikor - Antibody: İmmün sistemin savaş silahıdır. Antikorlar proteindir ve yabancı maddeler, virüsler ve mikroplara karşı savaşta yer alırlar. Aşı sonrası oluşan antikorlar vücudumuzu korurlar.

Anti-HCV (Hepatit C virüs antikor): Hepatit C Virüse karşı oluşan antikordur. Vücutta Anti-HCV varlığı hepatit C virüse karşı bir immün cevap olduğunu virüse karşı savaşan antikorlar olduğunu gösterir. Anti HCV antikorları çok koruyucu değildir kronikleşmeyi önlemez.

Antijen - Antigen: Virüs, bakteri ve mantar gibi mikropların yüzeyinde bulunan protein tabiatında yabancı maddeler. Antijenler immün sistemimizi uyararak antikor yapımını başlatırlar.

Anti HBs: Hepatit B virüsün yüzeyindeki proteine karşı vücudun yaptığı antikorunu gösterir. Vücudun virüse karşı savaşmış olduğunu gösterir. Ya aşı ile oluşur yada enfeksiyon ile oluşur. Anti HBs pozitif olması vücudun hepatit B virüse karşı savunması olduğunu gösterir.

Anti HBe: Hepatit B virüsün içyapı maddesine (kor) karşı oluşan antikordur. Hepatit B kor antikor

da denir. Hastalıktan korunmaya vücudu korumaya yardımcı olmaz, hepatit b virüse karşı bir immünite sağlamaz. Hepatit b hastalarının taranmasında kullanılan bir testtir. Anti HBc pozitif olması hastalın Hepatit B virüsü ile karşılaşmış olduğunu gösterir ancak hastalığın geçip geçmediği, kronikleşip kronikleşmediğini göstermez, bunun için diğer testleri de yapmak gerekir.

Ansefalopati (ensefalopati): ileri karaciğer hastalıklarında beyin fonksiyonlarının bozulmasıdır. Uykuya meyil, oriyantasyon bozukluğu, uykusuzluk, yazma, konuşma ve hafıza bozuklukları görülebilir, komaya doğru ilerler.

Asemptomatik: Belirti vermeyen anlamındadır. Belirti vermeyen hastalık anlamında kullanılır. Birçok Hepatit B ve Hepatit C hastasının hiç şikayeti olmaz hastalık hiçbir belirti vermez. Bu durumdaki hastalara asemptomatik hastalar denir. Hastalık ileri devreye ulaşip karaciğer yetmezliği başlayınca hastanın şikayetleri de başlar.

Asit - Ascites: karın içinde büyük miktarda sıvı toplanmasıdır. Karaciğer yetmezliği, siroz ve karaciğer kanseri vakarlarında karaciğer albümin yapımı bozulur ve sıvı damar dışına kaçarak karında birikir.

Aşı: bir hastalığa karşı bağışıklık sağlamak amacıyla hastalık yapmayan benzerinin vücuda verilmesidir.

Bilirübin: kırmızı kan hücrelerinin ömrü dolunca parçalanır ve içindeki hemoglobin bilirübine dönüştürülerek karaciğerden safra ile atılır. Karaciğer hastalıklarında safra atılamaz ise bilirübin kanda birikir ve sarılık ortaya çıkar.

Cevapsız hasta: Tedavi veya aşılama ile istenen cevabın alınmadığı hastalar.

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar: Cinsel temas ile insandan insana bulaşan hastalıklardır. En önemli ve tehlikeli olan HİV, Hepatit B, Hepatit C dir ayrıca bel soğukluğu, papilloma virüs (HPV), sifiliz (treponema pallidum), Lenfo granüloma venerium (LGV), Lenfo granüloma inguinale (LGI), kasık biti dahil birçok hastalık cinsel temas yoluyla bulaşır.

Dalak: sağ kaburga altında yer alan bir organımızdır. Kanın filtre işlevini görür ve immün sistemin en önemli organlarından birisidir. Ömrü dolan kırmızı kan hücrelerini ve mikropları kandan temizler, siroz ve karaciğer hastalıklarında şişer.

Dekompanse Siroz: Sirozun ileri dönemi. Kan testlerinde bozulma ve siroz komplikasyonlarının ortaya çıktığı dönem. Bu dönemde hastaya karaciğer nakli gerekir.

DNA Polimeraz: Hepatit B virüsün çoğalması için gereken bir enzimdir. Hepatit B tedavisinde kullanılan birçok ilaç bu enzime etki ederek virüsün çoğalmasını durdurmaya çalışır.

Entekavir (Entecavir) : Kronik Hepatit B tedavisinde kullanılan ilaçtır. Virüsün çoğalmasını durdurarak etki eder, ağızdan alınır.

Enzim: vücuttaki kimyasal reaksiyonları hızlandıran madde.

Epidemiyoloji: Hastalıkların sebebi, yayılması, dağılması, bulaşması, hastalıklardan korunma ile ilgilenen tıp bölümü.

Fibroz (Hepatik Fibroz): Karaciğerde kronik iltihabi durumların neden olduğu düzensiz iyileşme. İyileşme sırasında oluşan dokular karaciğerin yapısını daha da bozarak siroza neden olur.

Gastroenteroloji: Mide, bağırsak, karaciğer, pankreas ile ilgili tıp dalı.

Genom: Canlının genetik materyali. İnsan, virüs, bakteri vb canlıların genetik kısmı.

Genotip: Çeşit. Guruba özgü genetik yapı. Örneğin hepatit B nin 7, Hepatit C virüsün 6 ayrı genotipi (çeşidi) vardır ve doktorunuz en iyi tedavi için hepatit b genotip tayini ister. Bazı genotipler tedaviye dirençli olabilir.

Hasta uyumu: doktorun çizdiği tedavi protokolüne riayet eden ve program dahilinde yapan hastalar.

HBe Ab, Anti HBe (e- antikoru): Hepatit B virüsüne karşı vücudun oluşturduğu antikor dur (savunma proteini). Virüsün e-antijeni ne karşıdır. Testlerde e-antijeninin kaybolup e-antikorunun ortaya çıkmasına serokonversiyon denir ve immün sistemin virüsler savaştığını virüsü temizlemeye başladığının gösterir.

HBsAg: Hepatit B yüzey antijeni. Hepatit B virüs varlığını gösterir. Hepatit B virüsün duvarında bulunan antijenik bir proteindir. HBsAg pozitif ise virüs var demektir.

HBe Ag: Hastanın son derece bulaştırıcı olduğunu gösterir, kanda yüksek miktarda hepatit B virüsü olduğunu gösterir. Kronik hepatit b hastalarının tedaviye verdikleri cevabın izlenmesinde kullanılır.

Hepatit: Karaciğer iltihabı demektir. Birçok sebebe bağlı olabilir: alkol kullanımı, ilaçlar, zehirlenme, virüsler, bakteriler, parazitlere bağlı olabilir ancak en sık sebebi virüsler ile olan hepatitlerdir. Virüsler ile olanlara viral hepatitler denir. Karaciğerde iltihaba sebep olan birçok virüs vardır bunlar içinde 5 tanesi en sık görülenleridir: Hepatit A virüsü, Hepatit B virüsü, Hepatit C virüsü, Hepatit D virüsü ve Hepatit E virüsü.

Hepatit A: Enfeksiyöz hepatit, bulaşıcı sarılık da denir. Hepatit A virüsü (HAV) ile meydana gelir. Hepatit A enfeksiyonu kronikleşmez. Hastalar genellikle 6 ila 10 haftada düzelirler. Hastaların dışkı ve idrarıyla etrafa yayılır kanalizasyon sisteminin kötü olduğu yerlerde salgınlar yapar. Hepatit A aşısı vardır, aşı ile önlenilebilir bir hastalıktır.

Hepatit B: Serum hepatiti de denir. Hepatit B virüs (HBV) ile meydana gelir. Hastaların % 10 ila 15 i kronikleşir. Kan ve vücut salgıları ile bulaşır. Anneden bebeğe genellikle doğumda bulaşır. Yeni doğan bebeklerde hastalık kapılırsa %90 kronikleşir küçük çocuklarda ise %50 kronikleşir, bu nedenle doğum sonrası aşılama önemlidir. Korunmasız cinsel temas, temiz olmayan aletler ile yapılan manikür, pedikür, dövme, vücut deldirme, diş, diyaliz, cerrahi girişimler ile bulaşır. Hepatit B virüsüne karşı aşı vardır, hepatit b aşısı ile önlenilebilir bir hastalıktır.

Hepatit C: non-a, non-b hepatit diye bilinir. Hepatit C Virüsü (HCV) ile meydana gelir. Vakaların % 70- 80 i kronikleşir. Kan ve vücut salgıları ile bulaşır. Korunmasız cinsel temas, manikür, pedikür, dövme, diş, diyaliz, cerrahi müdahaleler ile bulaşır. 1992 öncesi kan transfüzyonları ile bulaşmış olabilir. Hepatit C Virüsüne karşı aşı yoktur.

Hepatit D: delta hepatit diye bilinir. Hepatit D virüsü (HDV) ile meydana gelir. Bu virüs sadece Hepatit B hastalarına bulaşabilir. Hastada Hepatit B yoksa bulaşamaz. Hepatit B yi kötüleştirir, siroza gidişi hızlandırır. Hepatit D Virüse karşı aşı yoktur.

Hepatit E: Ağızdan bulaşan non-a, non-b hepatiti diye de bilinir. Sebebi Hepatit E Virüsü (HEV) dir. Dışkı ile etrafa yayılır, kanalizasyon sisteminin kötü olduğu bölgelerde daha sık görülür. Hepatit E akut enfeksiyon yapar, kronikleşmez. Hepatit E nin aşısı yoktur. Hepatit E hamilelerde tehlikeli olabilir ve nadiren kronikleşir.

Hepatit paneli: Hepatit teşhisi ve karaciğerin durumunu gösteren kan testleri.

Hepatit serolojisi: Hepatit teşhisi için istenen kan testleri.

Hepatit B İmmün Globülin (HBIG): Hepatit B virüsü için immün serumdur. Bulaşma sonrası hastayı korumak amacıyla aşı ile birlikte kullanılır. Herhangi bir şekilde hepatit b bulaşması durumunda örneğin: iğne batması, hepatit b taşıyan annenin doğum yapması, şüpheli cinsel temas vb. hepatit b aşısı ile birlikte hepatit b immün globülin (HBIG) de yapılır. Karaciğer nakli sonrası tedavide de kullanılır.

HBV-DNA PCR: Hepatit B virüsün miktarını gösterir. Miktar arttıkça bulaştırıcılık da artar. Kronik hepatit b hastalarının tedavide verdikleri cevabı izlemekte kullanılır.

Hepato Sellüler Karsinom (HCC): Karaciğer kanseri. Karaciğerin malin tümörüdür. Kronik hepatit b ve hepatit C hastalarında kronik karaciğer iltihabı siroz ve karaciğer kanserine ilerler.

Hepatosit: Karaciğer hücresi.

IgG anti HBc: Hepatit B virüs kor antikorunun IgG türüdür. İlk aylardan sonra ortaya çıkar. HBs Ag ile birlikte IgG anti HBc pozitif olması kronikleşmeyi düşündürür (IgM anti Hbc negatif ise).

IgM anti HBc: Hepatit B virüs kor antikorunun IgM türüdür. IgM anti HBc pozitif olması akut enfeksiyonu, yakın zamanda hepatit B geçirildiğini gösterir(son altı ay içinde).

İğne kazası: (needlestick injury) hasta iğnesinin yanlışlıkla personele batmasıdır. Hastane, laboratuvar ve sağlık hizmetleri sırasında sık karşılaşılan tehlikeli durumdur. İğne kazaları personele bulaşıcı hastalıklar bulaşmasına yol açabilir. Hepatit B, Hepatit C, HIV ve diğer hastalıklar iğne kazaları ile bulaşır.

İmmün sistem: Vücudun savunma sistemidir. Özellikle bakteri, virüs, mantar, kanser hücresi gibi istilacılarla savaşmakta görev alır.

İmmünoloji: immün sistem ve alerji ile ilgilenen tıp dalı.

İnfeksiyon (enfeksiyon): zararlı mikropların vücuda girmesi. İnfeksiyon akut (kısa zaman önce başlamış) yada kronik (uzun zamandır devam eden) olabilir.

İnjeksiyon: vücut içine iğne ile ilaç, besin maddesi, vitamin vb. verme yolu. İntra Müsküler (İM) injeksiyon: kas içine, İntra Venöz (İV) injeksiyon: damar içine, Subkutan injeksiyon (SC): deri altına ilaç vermek demektir.

İnterferon: Enfeksiyonları durdurmak için immün sistem hücreleri tarafından üretilen bir proteindir. Karaciğer hücreleri dahil birçok hücrede interferon üretilir. Laboratuvar da üretilir ve kronik hepatit B ve hepatit C tedavisinde interferon kullanılır.

İnterferon Alfa-2b (Intron A): Doğal interferonun laboratuvar da üretilmiş halidir. Haftada üç kez deri altından enjeksiyon yapılarak kullanılır. Kronik hepatit B tedavisinde ilk kullanılan ilaçtır ve 1991 de kullanılmaya başlanmıştır. İki yaşından itibaren kullanılabilir.

Kalıcı cevap: Sustained Response: tedavi ile sağlanan düzelmelerin uzun süre devam etmesidir. Örneğin kronik hepatit tedavisinde 6 aydan uzun süre virüs tespit edilemediği bir dönem elde etmek kalıcı cevap, sustained response olarak adlandırılır.

Kanla bulaşan mikroplar: kanda bulunan ve kan ile insandan insana bulaşan mikroplardır. Hepatit

B, Hepatit C ve Hepatit D kan ile bulaşan mikroplardır.

Karaciğer: vücudun en büyük organıdır. Vücudun rafinerisidir. Bağırsaklara giren her madde karaciğerden geçmek zorundadır. Birçok fonksiyonu vardır. Protein, karbonhidrat, safra, pıhtılaşma faktörleri, immün globülin üretimi yapar, vitamin ve enerji depolar, birçok maddenin zararsız hale getirilip atılmasını sağlar.

Karaciğer biyopsisi: karaciğerden küçük bir parça alınıp incelenmesi. Genellikle iğne ile alınır. Alınan parça karaciğerin durumunu gösterir.

Karaciğer enzimleri: karaciğer içinde yapılan işlemleri hızlandıran proteinlerdir. Kandaki miktarlarının artması karaciğer hücrelerinde bir harabiyet olduğunu gösterir. En sık bakılanları ALT ve AST dir (SGOT, SGPT). ALT karaciğere daha özgü bir testtir. AST karaciğer ve kalp kasında da bulunur, hepatit ve kalp krizinde artar.

Karaciğer fonksiyon testleri: karaciğerin durumunu değerlendirmek amacıyla yapılan testlerdir. Karaciğer hastalıklarının tespiti ve tedaviye cevabın görülmesi için bu testlere bakılır.

- Aspartate Aminotransferase (AST) Serum Glutamik Oksaloasetik Transaminaz (SGOT) de denir.
- Alanine Aminotransferase (ALT) Serum Glutamik Pirüvik Transaminaz (SGPT) de denir.
- Aspartat Aminotransferaz (AST):
- Alkalen Fosfataz (ALP):
- Gamma Glutamik Transferaz (GGT) :
- Albümin,
- Total protein,
- Bilirübin,
- Laktat Dehidrogenaz,
- Pıhtılaşma testleri ve INR,

Karaciğer yağlanması: Karaciğerde aşırı yağ depolanmasıdır. Karaciğerin yapısını ve çalışmasını bozabilir.

Karsinom: Kanserleşen hücreler Hepatosellüler Karsinom = karaciğer kanseri demektir.

Komplikasyon: hastalığın tedavisi sırasında ortaya çıkan tıbbi problemler.

Kronik Hepatit B Enfeksiyonu: 6 aydan uzun süre Hepatit B testleri pozitif olan hastalara kronik hepatit B enfeksiyonu denir.

Lamivudine (Epivir-HBV, Zeffix, Heptodin): hepatit B virüsünün çoğalmasına engel olarak virüsü durduran ilaçtır. Hepatit B tedavisinde kullanılır, nükleosid analogudur.

PCR (polymerase chain reaction): virüs DNA sını tespit eden test yöntemi. Örnekte virüsün varlığının kanıtıdır. Sayı olarak da sonuç alınır, kanda mm küpte virüs sayısını tespit etmekte kullanılır.

Pegile interferon: Peg Interferon Alfa-2a (Pegasys): interferon vücut tarafından üretilen ve virüsleri durduran bir proteindir. Pegile interferon vücudun yaptığı interferonun sentetik olarak üretilmiş olanıdır ve hepatit B ve Hepatit C tedavisinde haftada bir iğne olarak kullanılır. 2005 yılında kullanılmaya başlandı. Pegile formu yan etkisini azaltmıştır.

Perinatal bulaşma (anneden bebeğe bulaşma), Perinatal Transmission (vertical transmission):

hastalığın anneden bebeğe bulaşmasıdır. Bulaşmanın çoğu doğum sırasında olur. Çok önemlidir çünkü hepatit B yeni doğan çocuğa bulaşır ve bu çocukların % 90 ında hastalık kronikleşir ve %25 i kronik karaciğer hastalıkları ve karaciğer kanserinden erken yaşta hayatını kaybeder. Bu nedenle hamilelerin gebelik sırasında hepatit taramasından geçmesi ve eğer hepatit B taşıyorlar ise bebeğin doğar doğmaz (doğumu takiben 12 saat içinde) hepatit B ile aşılması ve hepatit B immün globülin yapılması gerekir.

Persistan: geri dönen yada uzun zaman devam eden hastalık.

Post transfüzyon hepatiti: kan naklinden sonra ortaya çıkan hepatit tablosudur. 1993 öncesinde kanlar hepatit C taramasından geçirilmeyordu ve kan nakli sonrası hepatit C hastalığı görülüyordu. Günümüzde bütün kan ve kan ürünleri hepatit ve hiv taramasından geçmek zorundadır.

Protein: amino asitlerden yapılmış zincirlerdir. Proteinler insan vücudunun ana yapı malzemeleridir.

Recombinan DNA: genetik materyalin yeniden üretilmesidir. Laboratuarda DNA nın kesilip şekillendirilerek yeniden oluşturulmasıdır. Birçok ilaç ve hepatit aşıları bu yöntemle oluşturulmaktadır.

Relaps: iyileşmeyi takiben bir süre sonra hastalık yada şikayetlerin geri dönmesi (recurrence).

Remisyon: Hastalık şikayetlerinin ortadan kaybolduğu veya şikayetlerin azaldığı dönem. Remisyon kendi kendine yada tedaviyi takiben gelişebilir.

Pıhtılaşma faktörleri: karaciğerde yapılan ve pıhtılaşmayı sağlayan proteinlerdir. Eksikliklerinde kanama durmaz. Pıhtılaşma faktörlerinin azalması karaciğerin işini aksattığını, bozulmaya başladığını ve karaciğer hastalıklarını gösteren önemli bir ipucudur. Kronik hepatit hastalarında kanama zamanının uzaması karaciğer nakli gerektiğini gösterir.

Risk faktörü: hastalığın bulaşma ihtimalini arttıran davranış ve durumlar. Örneğin sigara akciğer kanserini arttıran bir risk faktörüdür. İğne kazası ihtimali olan işler (doktorluk, hemşirelik) hepatit bulaşması için risk faktörüdür. İlaç ve uyuşturucu bağımlılığı hepatti B ve C bulaşması için risk faktörüdür.

Serokonversiyon: vücudun savunma sisteminin üstün duruma geçtiğinin gösterilmesidir. Virüsün varlığını gösteren testler antijen testleri, immün sistemin silahlarını gösterenler antikor testleridir. Bir hastalık için testlerde antijen pozitif / antikor negatif iken durumun antijen negatif/ antikor pozitif hale gelmesine serokonversiyon denir. Örneğin hepatit B hastalığında HBe antijeni pozitif / HBe antikoru negatif iken serokonversiyon olmuş ve HBE antijeni negatif / Anti HBe antikoru pozitif olmuş ise vücut hepatit B virüsünü temizlemeye başlamış ve büyük miktar hepatit B virüsü temizlenmiş demektir.

Seroloji: kanın serum kısmında çalışılan antikor testlerine denir. Hepatit B ve hepatit C gibi mikroplarla karşılaşan vücut bunları ortadan kaldırmak için antikor denilen silahları üretir. Yapılan testler ile bu antikorların tespit edilmesi hastalığın varlığını gösterir.

Sarılık: deri ve göz aklarında sararma. Bilirubin ömrünü doldurmuş kan hücrelerinin parçalanması sonucu ortaya çıkar ve safra ile karaciğerden atılır. Karaciğer hastalıkları ve safra kanallarının tıkanıp durumlarda bilirubin kanda birikir ve sarılık ortaya çıkar. Sarılık safra taşlarına, karaciğer kanserine, parazitlere, pankreas başı tümörlerine, alkolizme, zehirlenmeye, safra kesesini tıkayan bütün hastalıklara bağlı olabilir.

Semptom: Hastalık bulgusu olarak vücutta meydana gelen değişiklikler yada fonksiyon kaybıdır.

Siroz: karaciğerin işlemlerini bozacak derecede geri dönüşü olmayan hasar. Kronik Hepatit B kronik hepatit C sürekli iltihaba neden olarak ve karaciğerin dokusunu bozarak siroza yol açan en önemli sebeplerdir.

T- hücreleri: Yabancı maddeleri ve virüsleri fark ederek onlarla savaşan, antikor üretimini başlatan immün sistemin beyaz hücreleridir.

Tam kan sayımı: kan içindeki kırmızı hücreler(eritrositler), beyaz hücreler (lökositler), pıhtılaşma hücreleri (trombositler), hemoglobin miktarı ve hücre oranlarını gösteren testler grubudur. Kronik hepatit hastalarında beyaz kürelerin (lökositlerin) düşmesi siroza gidişi gösterir.

Tarama testi: Screening: kan vericilerin hepatit ve diğer hastalıklar açısından tarama testinden geçirilmesidir. Tüm kan vericiler ve torba kanları hepatit B, hepatit C, HIV ve diğer kanla bulaşan hastalıklar açısından testten geçirilir.

Tekrar tedavi (Retreatment): ilk tedaviye cevap vermeyen yada şikayetleri tekrar başlayan hastaların ikinci tedaviye alınmasıdır.

Transaminazlar: karaciğer hücrelerinde bulunan enzimlerdir ve kandaki miktarlarının artması karaciğer hücrelerinde harabiyet olduğunu gösterir. ALT, AST (eski adı SGOT, SGPT).

Transmisyon: hastalığın bulaşma yoludur.

Transfüzyon: kan veya kan ürünlerinin tedavi amacıyla hastaya verilmesidir.

Trombosit: kanın pıhtılaşmasını sağlayan hücreler. Trombositler kemik iliğinde yapılır ve kanın pıhtılaşmasını sağlarlar. Karaciğerde yapılan pıhtılaşma faktörleri bu süreci başlatır ve kolaylaştırır. Karaciğer hastalıklarında trombosit olsa da pıhtılaşma bozulur.

Varis kanaması: karaciğer yetmezliği ve siroz hastalarına karaciğerden geçemeyen kanın yutak borusu etrafında varis yapması ve bu varislerin kanamasıdır. Bu kanamalar çok şiddetli olabilir.

Viral hepatitler: karaciğer iltihabına sebep olan virüsler. Birçok virüs karaciğerde iltihaba yol açabilir ancak sadece karaciğeri seven ve hepatit yapan beş virüsü anlatmak amacıyla kullanılan bir deyimdir. Hepatit A, Hepatit B, Hepatit C, Hepatit D ve hepatit E.

Viral yük: kronik hepatit hastalarında (hepatit B ve C de) kandaki virüs miktarını tespit amacıyla yapılan ölçümdür. PCR yöntemiyle bakılır. Tedaviye başlama ve tedaviye alınan cevabın ölçülmesinde kullanılan bir testtir.

Viremi: kan dolaşımında virüsün bulunmasıdır.

Virüs: hastalık yapan bakteriden küçük mikroplardır. Sadece hücre içinde çoğalarak üreyebilirler.

Yanlış pozitif: Hastalık olmadığı halde testin pozitif çıkması.